

BARBORA HRÍNOVÁ: MOJE POSTAVY SÚ VEČNÍ HĽADAČI

Pre svoj knižný debut mala pôvodne iný názov, no *Jednorožce* vraj trefnejšie odzrkadlujú mentálny svet hrdiniek a hrdinov jednotlivých príbehov.

Scenáristka a trojnásobná finalistka súťaže Poviedka BARBORA HRÍNOVÁ ich zasadila do rôznych prostredí, no či už ide o šedivú realitu prenajatého bytu, študijný pobyt v Gruzínsku či dedinku na východe Slovenska, vždy ich stmeľuje spoločný leitmotív. Čudo s masovým výskytom. >

Kedy sa z jednotlivých poviedok stala ucelená debutová zbierka? Mali ste už od začiatku jasné predstavu, že základným spoločenským statusom vašich hrdinov a hrdiniek bude samota a snaha o blízkosť v akejkoľvek forme?

Mala som predstavu, že poviedky budú previazané istými tematickými motívmi. Svoje postavy som vnímala ako súčasť jednej výpovede, aj keď sú odlišné a z iných prostredí. Ucelená debutová zbierka sa z nich stávala postupne, aj rozhodnutím a spätnou väzbou z vydavateľstva. Nemyslím si však, že moje postavy sa usilujú o blízkosť v akejkoľvek forme. Hľadajú zmysluplné partnerské vzťahy a zväčša im to nevychádza. Ich samota má viac rozmerov, niekedy je to absencia partnera, inokedy výpadok z pracovného zaradenia, životný pocit, že sú akoby „veční hľadači“.

Jednorožce sa venujú aj hľadaniu vlastnej identity, no aj keď píšete o témach ako LGBTI, sú skôr bežnou súčasťou ruttinného života postáv. Bolo toto zovšeňdenie inakosti vásím zámerom? Ako o knihe napísala Jana Juráňová, úspešne sa vyhýbate očakávaniam nenápadne podsúvaným kultúrnym priestorom. A ako vy sama píšete v jednej z poviedok, nikto dnes nevychádza do ulíc, aby demonštroval za lepsí život škaredých, tlstých mužov s bipolárnou pruchou.

Chcela som ukázať, že súčasná realita je už prirodzené rôznorodá a netreba to stavať ako veľkú tému, ale ani obchádzať, či zamlčiavať. Kedže žijeme v časoch emancipácie menšíň, otázkou pre mňa je, ktoré budú nasledovať. Možno to budú

práve bežní ľudia s rôznymi trápeniami, ktoré sú stále tak trochu tabu. Alebo zvieratá, ktoré sa len pred párom stali podľa našej legislatívy „cítiacimi bytosťami“, hoci to muselo byť evidentné vždy. Naše vnímanie reality nie je zväčša celkom presné, a preto je lepšie spoločenské očakávania niekedy porušiť alebo sa im vyhnúť.

“
ASPEKT MI DO VYZNENIA PRÓZ NIJAKO NEVSTUPOVAL, NEBOLA TO ICH OBJEDNÁVKA ANI MOJA ZÁMERNÁ SNAHA TRAFIŤ SA IM DO VKUSU, SKÔR AKÁSI PRIRODZENÁ ZHODA.

Zbierka je aj o generačnom pohľade. O postavách približne v tridsiatom roku života, ktoré zrazu pocítia potrebu „ukotvovania sa v hmotnej realite“. Prvá poviedka toto náhle nutkanie popisuje ako Saturnov návrat. Odzrkadluje sa v týchto príbehoch realita mladých ľudí vo vašom okolí? Pocítili ste niekedy saturnov návrat aj na sebe?

Áno, bola som dôst dlho idealistická a menej všimavá k praktickým stránkam, no okolo tridsiatky som pocítila, že by bolo fajn bývať vo svojom, splácať hypotéku, vyplňať osobomesiace. V živote každého podľa mňa prichádzajú zlomy, keď sa preskupia životné priority a sféry. Vo svojom okolí pozorujem viac ľudí, ktorým sa podarilo úspešne ukotviť aj v hmotnej realite, ale obdobie, ktoré do toho dospeli, bolo celkom dlhé a bolestné.

Knižka sa mala pôvodne volať Nájom a energie. Prečo ste sa nakoniec rozhodli inak?

Energie v názve som myslala v tom najširšom zmysle slova. Od energií, za ktoré platíte elektrárni, až po tie, ktoré si vymeníte so spoluživúcimi na podnájme alebo vytvoríte v hlave pri joge. Ale neskôr som napísala poviedku *Jednorožce* a uvedomila som >

si, že všetky moje postavy majú v sebe niečo „jednorožie“. Povedala som si, prečo nie, odlepím ten názov trochu od zeme. Je však myslený aj ironicky, jednorožce prenikli do mainstreamu a komercie, sú tak trochu symbolom doby, v ktorej sa odlišnosť pomaly stáva normou.

Ako sa vydáva knižný debut v špecificky zameranom vydavateľstve, akým je Aspekt? Máte k nemu blízko aj ako čitatelka?

Aspekt som vždy vnímal ako priestor, ktorý do nášho prostredia prinášal iné, zaujímavé a potrebné impulzy. Mám veľmi rada prózy Jany Juráňovej, tvorbu Jany Bodnárovej, špecifickú poetiku Uršule Kovalyku, autoriek z tohto vydavateľstva. Feminizmus je mi blízky ako súbor názorov na našu spoločnosť, ale nemyslím si, že sa dá programovo uplatniť v próze. A musím povedať, že Aspekt mi do vyznenia próz nijako nevstupoval, nebola to ich objednávka ani moja zámerná snaha trafiť sa im do vekusu, skôr akási prirodzená zhoda.

Ak sa všetko podarí, z poviedky Chémia by mal vzniknúť celovečerný film. Vnímate všetky svoje texty ako potenciálny materiál pre scenár? Ako medzistupeň, kým sa dopracujú k svojmu finálnemu štádiu - filmu?

Určite nie, Chémia je skôr výnimkou. Próza je pre mňa dosťatočným cieľom. Mám rada film aj literatúru, ale literatúra je mi o kúsok bližšia ako spôsob vyjadrenia aj vnímania sveta.

Vaše poviedky sa rozsahom približujú ku kratším novelám, no zlákala vás ešte väčšia plocha. O čom bude váš nový román a akým spôsobom ste ako autorka museli zmeniť prístup k tvorbe?

Nechcem predbiehať, som len na začiatku. Malo by to byť rámcovo o staršom mužovi, jeho vzťahu k dcére, žene a v neposlednom rade k psovi. Prístup veľmi nemením, len si myslím, že väčšia plocha mi umožní uchopíť tému vo viacerých vrstvách a detailoch.

Vladimíra Gahérová

BARBORA HRÍNOVÁ (1984)

je odbornou asistentkou v Ateliéri scenáristickej tvorby Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave. Ako trojnásobnej finalistke literárnej súťaže Poviedka jej vyšli texty v zborníkoch **Poviedka 2008, Poviedka 2017, Poviedka 2018** a v cykle audiopoviedky.sk. Je tiež autorkou rozhlasových dokumentov pre RTVS a Český rozhlas. V oblasti televíznej scenáristiky spolupracovala na niekol'kých seriáloch a na dokumentárnom cykli **Prvá**. Je spoluautorkou scenára pripravovaného filmu podľa poviedky Chémia.